

N:o 142.

Af herr **J. Johansson** i Noraskog och herr **P. O. Hörnfeldt**, om användande af statsverkets öfverskottsmedel från 1888 års statsreglering.

I den till Riksdagen aflåtna kongl. propositionen om statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t i och för reglering af statsutgifterna för år 1891 föreslagit *dels* att bland tillgångar och inkomster inräkna det öfverskott, som uppstått å statsregleringarna för år 1888 och föregående år, till belopp af 5,750,000 kronor, och *dels* att 2,665,000 kronor af *upp-lånta medel* måtte anvisas att utgå från riksgäldskontoret till fortsättande af statens jernvägsbyggnader.

Af det yttrande, som chefen för finansdepartementet till statsrådsprotokollet afgifvit angående inkomstberäkningen, äfvensom om 1889 års statsreglering, framgår, att ett öfverskott jemväl för sistnämnda år lär vara att påräkna, uppgående till 5,670,000 kronor, hvadan således de beräknade öfverskotten från 1888 och föregående år »icke minskats genom sedermera inträffade förhållanden, utan i deras helhet finnas tillgängliga», hvilket med andra ord vill säga, att sistnämnda öfverskott utgör den *kapitalvinst*, som uppstått på den verksamhet statsverket utöfvat under år 1888.

Hvilken enskild person som helst, som är angelägen om att vårda sin ekonomi och trygga sin affärsställning, använder i regeln dylika kapitalvinster i främsta rummet till betalande af sina skulder, och först i andra rummet torde han tänka på ett förståndigt och klokt utvidgande af sin verksamhet. Kongl. Maj:t åter, i den nu föreliggande statsverkspropositionen, har alldeles förbisett behofvet af en minskad skuldsättning för statsverket, ehuru, på sätt Första Kammarens ålderspresident i sitt vid denna

riksdags början till kammaren framförda helsningstal bland annat yttrade, »vår statsskuld redan tyvärr är så stor, att den börjar väcka bekymmer hos fosterlandsvännen», utan Kongl. Maj:t har i stället föreslagit den ifrågavarande kapitalvinstens användande till hvarjehanda ändamål, om hvilkas lämplighet och nytta meningarna tvifvels utan komma att blifva mycket delade. Visserligen förekommer bland dessa ändamål äfven användande af ett belopp till fortsättning af statens jernvägsbyggnader, och derom torde vara föga att säga, då detta företag, enligt sakens natur, måste anses såsom en fortsatt utvidgning af statens affärsverksamhet; men att för samma ändamål jemväl föreslå ytterligare skuldsättning, för att derigenom sättas i tillfälle att använda återstoden af kapitalvinsten på andra håll, synes icke vara förenligt med en omtänksam och klok stats-hushållning.

Svenska statens skuldsomma, som under loppet af 35 år varit i oafbruten tillväxt, utgjorde vid 1889 års utgång ej mindre än 262,550,000 kronor. Efter afdrag af de fordringar, som riksgäldskontoret eger för utlemnade lån till kommunikationsleder och andra ändamål, uppgående till 63,890,000 kronor, utgör dock den återstående skulden 198,660,000 kronor.

Denna skuldsättning har uteslutande tillkommit för anläggning och utvidgande af statens jernvägar. Till annuiteter och ränta för denna återstående statsskuld beräknar Kongl. Maj:t ett belopp af 9,728,200 kronor, under det att inkomsten af jernvägstrafikmedel upptages till endast 6,500,000 kronor. Skilnaden, utgörande öfver 3,200,000 kronor, måste sålunda täckas af skattemedel. Redan i detta förhållande borde ligga en allvarsam maning att, genom minskad upplåning, söka bereda jemvigt mellan utgift och inkomst i denna gren af statens verksamhet.

Emellertid torde Riksdagen icke finna lämpligt att använda allt för mycket af det förut omförmälda öfverskottet på 1888 års statsreglering till nya jernvägsbyggnader, hvarigenom ett större eller mindre belopp kunde lemnas öfrigt, till minskande i någon om ock obetydlig mån af *statsskulden*. Det borde då falla af sig sjelf, att detta öfverskottsbelopp öfverlemnades till riksgäldskontoret, för att af herrar fullmäktige, efter sig företeende omständighet, användas till uppköp af kontorets utelöpande obligationer. Angående lämpligheten af en dylik åtgärd torde icke heller böra råda mer än en mening. På samma gång åtgärden ovilkorligen bör stärka statens kredit, då den utvisar ett allvarligt sträfvande att vilja minska dess skuld, bör åtgärden äfven för riksgäldskontoret lända till

stor fördel vid blifvande lånekonverteringar. Omfattande operationer af denna art lära antagligen ganska snart vara förestående, särskildt för konvertering af 1875 års 4½ procentlån, och detta förhållande synes därför vara ett synnerligen talande skäl för den omförmälda åtgärdens vidtagande.

Vidare må erinras derom, att Kongl. Maj:t jemväl föreslagit »afsättning till underlättande af åtgärder för arbetares olycksfallsförsäkring och sjukkassors bildande», med ett belopp af 100,000 kronor, hvilken summa, jemlikt hans excellens herr statsministerns anförande till statsrådsprotokollet, ansetts företrädesvis böra utgå af statsverkets ifrågavarande öfverskottsmedel. I hufvudsak delande en sådan uppfattning, torde denna omständighet äfven böra tagas i öfvervägande vid pröfningen af de olika förslagen om berörda medels användande.

Under förutsättning att de förslag till en fortsatt afskrifning af grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvären, hvilka blifvit framställda så väl af Kongl. Maj:t som af ett stort antal motionärer, skulle till större eller mindre del bifallas, och att de för ändamålet erforderliga medel icke till fyllest kunna erhållas genom besparingar och indragningar af andra statens utgifter, torde nödvändigheten fordra, att någon del af ifrågavarande öfverskottsmedel användes jemväl för detta ändamål.

Med anledning af det anförda hemställes alltså,

att, sedan här ofvan omförmälda statsbehof, utan ökad skuldsättning, till större eller mindre del blifvit tillgodosedda, det belopp, som derefter kan återstå af öfverskottet å 1888 och föregående årens statsregleringar, måtte öfverlemnas till riksgäldskontoret, för att efter herrar fullmäktiges pröfning användas till uppköp af utelöpande svenska statsobligationer.

Stockholm den 25 januari 1890.

J. Johansson
från Noraskog.

P. O. Hörnfeldt.

Sven Nilsson.

Anders Persson.

P. Pehrson
i Törneryd.

Folke Andersson.

G. Jansson
i Krakerud.

Nils Pehrsson
i Önnerud.

<i>A. Hansson</i> i Solberga.	<i>P. Truedsson</i> i Haganäs.	<i>Ollas A. Ericsson.</i>
<i>Nils Nilsson</i> i Skärhus.	<i>Joh. Carlsson</i> i Nysäter.	<i>N. G. Petersson.</i>
<i>And. Gust. Björkman</i> i Groeryd.	<i>J. Andersson</i> i Baggböle.	<i>Erik Westin.</i>
<i>Nils Hanson.</i>	<i>O. Anderson.</i>	<i>Erik Andersson.</i>
<i>Emil Olsson.</i>	<i>L. P. Larsson</i> i Berga.	<i>Olof Olson</i> i Stensdalen.
<i>Joh. Nydahl.</i>	<i>J. Bromée.</i>	<i>A. G. Gyllensvärd.</i>
<i>H. Eriksson</i> i Elgared.	<i>Per Ersson.</i>	<i>J. P. Jansson.</i>
<i>C. G. Bruse.</i>	<i>Anders Olsson.</i>	<i>Er. Petter Jonsson</i> i Myre.
<i>Hans Andersson</i> i Nöbbelöf.	<i>Jöns Bengtsson.</i>	<i>Per Holm.</i>
<i>Olof Jonsson</i> i Hof.	<i>Gustaf Erikson.</i>	<i>A. Sundström.</i>
<i>S. M. Olsson.</i>	<i>J. Jonsson.</i>	<i>A. Göransson.</i>
